

Inaatel laa sin no Ibru

Moroaa a papaare taman xan tsi

¹ Ti laamua Moroaa tii tigiri papaare sin xida no iaaiaa sin no propet lalon no mat laxen sal.

² Oro talaawaa sin no xapkap ina leng, tii se paare sin gita sin xan tsi, iwaa tii axilangi ngali momtsaxali no mat maarang, ma sin ia tii axosngi bula xolkolmoxo ina inaman.

³ Ia tsilatsila ina xan minaalam Moroaa ma ia patpatsen so ma no matan so Moroaa, ma ga xosaraa no maarang araraa ngali taxaa sin xoror ina xan totore. Tii amixati no namaang tsaxa, mil *ga tsotso sin xan lima mua Moroaa ta minaalam lapalaa balalangit.*✧

⁴ Ma sin abala sal ga tsap lot buxa sin no angelo, malen tsaa abia ies ta momtsaxali asuk mamainaang buxa ngen xadi no.

⁵ Amuina Moroaa tii xap paare tsaa ngali xaa angelo malen ta paare sin xan tsi. A paare taman abala sin ia,

“Tu nugu tsi;

ma talaawaa iaa se tsap, num Mom.”✧

Ma lalon biexa inaatel, Moroaa a paare

“Taa ba tsap xan Mom,

ma ia naba tsap nugu tsi.”✧

⁶ Ma sebula biaa tii tali xan tuaa ina tsi xaalame lalon xolkolmoxo ina inaman, ma tii ga paare,

✧ 1:3 1:3 Saam 110:1 ✧ 1:5 1:5 Saam 2:7 ✧ 1:5 1:5 2Sa 7:14;
1Kr 17:13

“Xan no angelo araraa Morooa di na langaari laa
sin ia.”☆

7 Sin no angelo a paare we,

“A xosaraa no angelo ngali tsap no maal
ma xan no untutule, no ie rarar.”☆

8 Oro laa sin xan tsi a paare we,

“Morooa, num muina xalkale naba man laaliu
ma num banam naba tali ininte tutiik.

9 Iu se titii abia inatutiik ma iu ga palolii namaang
morokon;

biaabi Morooa, num Morooa, iu ta man-
glen a se apati iu taman abia daanwe ina
pinaalam,

ngalibi iu ba lapalaa buxa ngen no turaam.”☆

10 Morooa a paare bula,

“Sin atiltsoli, Orong, iu tii axosngi balan pula,
ma no balalangit biaa no tinaxaa ina no
limaam.

11 Di ba xap araraa, oro iu ba manman
di ba rumi malen uga xabaar.

12 Malen pu uga disdis iu ba putaxi no,
ma malen no pu uga, di ba soxisi no.

Oro iu ba man weaatia
ma num no miet naba xap kap.”☆

13 Oro Morooa tii suk xap mager paare sin xaa
angelo;

“Tsotso sin nugu lima mua,
pupua iaa ba ta xosaraa num no matenkorot
num niaan xutxutsiil.”☆

☆ 1:6 1:6 Dut 32:43 ☆ 1:7 1:7 Saam 104:4 ☆ 1:9 1:9 Saam
45:6 ☆ 1:12 1:12 Saam 102:25-27 ☆ 1:13 1:13 Saam 110:1

¹⁴ Moroaa tii tulen xan no angelo ngali di ba tiltsomi biao no inaman, di ba ta tapkina abia atotoaa.

2

Atewaai gita ngali lolong axaau

¹ Biaabi gita na suk long tsiili axaautsi senaara gita tii se alongmen, ngalibi gita ba xap es poroklii abia inesaait.

² Amuina gita atii we biao inesaait no angelo di ta paare leng taman aso. Gita atii bula we, no saa di ta xap long amusili no totore, di tii adi abia sosong ina.

³ Biaabi nawe gita sol loxona abia xaraxin atotoaa, gita ba xap pupua ngali xuxii sin abia sosong. Orong tii setauan paatina sin di taman abia inesaait mamainaang, ma di tii lolong xaal sin ia, ma di tii paare leng taman abala inesaait we, a suk so.

⁴ Moroaa bula a paare leng taman no axixila ma no xaraxin nanen ma no axixila xoror ma sin xan no tinabel Nantanua Pat, a exasen atutiki no amusili xan sirsiir.

Iesu a tsap taamat toto

⁵ Moroaa tii xap axilangi no angelo ngali laa-muangen axaautsi abala xolkolmoxo ina inaman ngen talaa mil, biao di tii papaare taman.

⁶ Oro Inaatel Pat tii papaare leng taman,
“Semaarang aila taamat, biao iu ta suk adodo
buxa ngali ia,
O iwaa taamat toto, iu ta tilaamamil buxa
sin?

⁷ U xosaraa ia ngali na man paina no angelo;

U ga atsoben ia taman minaalam ma mangmangle,

⁸ Ma ga aturungi no maarang araraa paina no xaden.”☆

Biaa Morooa ta aturungi no maarang araraa paina ia, a xap poroklii xawas lokobel sin xan banam. Talaawaa tsaa gita xap mager lasi we no maarang araraa a manman paina xan banam.

⁹ Oro gita lasi Iesu, iwaa tii manman dokdok paina no angelo, talaawaa Morooa atsoben ia taman minaalam ma mangmangle amuina ngali biaa sosong ina minet. Amuina sin xan amiimi-
ilam Morooa tii ga pupua ngali xon saen minet ngali no inaman araraa.

¹⁰ Asuk tutiik ngali Morooa ta axosngi no maarang araraa ma di ga manman ngali xan resres. Morooa tii laamuangen no tsi ma no tsaxana ngali exasen xan xaraxin mangmangle, amuina ga suk tutiik we, Morooa atsapngen abia sosong ma minet biaa Iesu ta tsigaii ngali taxaaturung ngali atoaa di.

¹¹ Amiuna Iesu ta apati di ma biaa Mom ta apati di xadi uk Mom mu, Morooa. Ngali abala muina Iesu ga xap mangiel ngali putsangi di xan no taamat.

¹² Ma ga paare sin Mom,

“Taa ba baais sin nugu no taamat taman iesaam;
Labatina xan matenaanua Morooa, iaa ba
arouki num no paipa’ii.”☆

¹³ Iesu a paare bula,

“Taa tino amuina iaa ta aturungi nugu tinaalnge
sin Moroaa.”✧

Ma a sebula paare,

“Taa tala mii no tsi iwaa Moroaa tii se tali di sin
iaa.”✧

¹⁴ Amuina balawaa xan no tsi Moroaa di tii
se tsap taamat toto, Iesu bula a se tsap taamat
toto malen di, amuina sin xan minet, naba pupua
ngali sas amantei iwaa xa ta taxaana abia xoror
ina minet, iwaa Saatan,

¹⁵ ma ngali aleiwaai abia di, di ta manman
malen no untutule, amuina di mataatinai minet.

¹⁶ Amuina a suk leng weaatala, Iesu tii xap
xaalame ngali tiltsoxomi no angelo, oro ngali
tiltsoxomi xan no iaaiiaa Abaram.

¹⁷ Biaabi Iesu na suk tsap malen xan no taamat
sin no mat sal; ngalibi naba tsap xa untitii ma xa
unsausawit lapalaa, gita ta taalnge sin, sin xan
tinaxaa Moroaa, ngali xosaraa xa tsutsungit ngali
saali xadi no namaang tsaxa no inaman.

¹⁸ Amuina ia tsaa tii saaen abia sosong lalon
xonkonon, ga pupua ngali tiltsoxomi abia di lalon
xonkonon.

3

Iesu a lot buxa ngen Moses

¹ Biaabi, no taamat pat, Moroaa, ia tsaa, a
ilei gim ngali tsap xan no tsi. Gim na adodo
watwat ngali Iesu amuina ia aposal ma ia iwaa
unsausawit lapalaa, iwaa gita ta paare leng we,
gita taltaalnge sin.

² Moroaa iwaa ta tulen Iesu, ma tii ga long amusili so sawe Moroaa tii asaaiti ngali xosaraa. Malen Moses, ia tsaa, bula tii long amusili so sawe Moroaa tii asaaiti ngali xosaraa biao tii taxaa so lalon anuasel ngali xan no inaman araraa Moroaa.

³ Oro Iesu tii se adi no mangmangle buxa tsaa ngen Moses, amuina untunumar ina anua tii se adi abia mangmangle buxa tsaa ngen biao anua ta tumaraa.

⁴ No inaman araraa di atii we anua a xap til gomsaa, xa ia ta tumaraa abia anua, oro Moroaa, ia untunumar ina no mat maarang araraa.

⁵ Asuk so we, Moses tii suk taalnge so malen xa untutule ta tilaamamil sin xan anua araraa Moroaa. Ngali paare leng taman no maarang Moroaa naba ta paatinai mil.

⁶ Oro Karisito tii suk taalnge so malen xan tsi Moroaa ta tilaamamil sin Xan Anua Moroaa, ma gita xan anua, nawe gita tilwatwat ma taalnge taman sawe gita ta liliis taman tinaalnge ngali paraak taman.

Sirsiir ina xan ililei Moroaa

⁷ Biaabi malen Nantanua Pat ta paare,
“Talaawaa, nawe gim alongen inan Moroaa,

⁸ Gim nangaam awatwati nagim no butsa,
malen gim tii xosaraa sin gim tii taaltalu sin
Moroaa,

lalon abia leng ina xonkonon lalon xobel biil.

⁹ Tiwaa nagim no iaaiaa di ga xonon iaa ma di ga
xonon nugu mangmagus
ma di tii ga lasi nugu no tinaxaa sin no
sangaul ta aet ina miet.

10 Biaabi, iaa tii ga suk magaa sin abia no ut-milmil,
ma iaa ga paare, 'Di tigiri saan ngali amusili
xadi no sal tsaa,
ma di palo ngali xosaraa sawe iaa tii asaaiti
di taman.'

11 Biaa iaa ga magaa ma iaa ga xubatsi we,
'Di ba suk xap pupua ngali tsigaii nugu
iaawis.' ☆

12 Nugu no taamat, gim na suk tilaamamil we
na xap xa ina gim na ie namaang tsaxa biaa naba
ta xosaraa gim ngali xap taltaalnge sin Moroaa
biaa gim ba ta taaltalu sin iwaa Moroaa ta tino.

13 Oro sin no leng xuxuuk, gim na suk anaai
engen gim, biaa di ta putsangi "Talaawaa," ngalibi
xa naba xap boik sin xoxosaraa namaang tsaxa o
mil gim na palo ngali long amusili Moroaa.

14 Amuina gita se tsap no turan Karisito, nawe
gita taxaariti mu xida nanaaxuuk ina taltaalnge
pupua sin xapkap ina xida tino.

15 Malen Inaatel Pat ta paare tsaa taman:
"Lolong sin sawe Moroaa ta paare taman ta-
laawaa.

Gim nangaam awatwati nagim no butsa,
malen gim tii xosaraa biaa gim tii taaltalu sin
iaa." ☆

16 Gim atii saa alongmen Moroaa oro di ga
epuske mii ia. Biaa no inaman araraa Moses ta
gii atsuulngi di lalon abia inaman labalaba Igip.

17 Moroaa tii magaa sin no inaman, sin no
sangaul aet ina miet. Amuina di ta xosaraa

namaang tsaxa sin ia ma di ga xol met lalon xobel biil.

¹⁸ Moroaa a xosaraa biexaa xuxubu pat watwat sin di, “Gim ba suk xap tsiga lalon nugu xobel iaawis,” amuina di tii ga palo ngali lolong amusili ia.

¹⁹ Biaabi gita ga pupua ngali leng axaau we Moroaa tii xap siriwaa di ngali tsiga xaalame lalon abia iaawis, amuina di tii xap taltaalnge sin Moroaa.

4

Saabat iaawis

¹ Biaabi Moroaa ga xubatsi ngali tabali xan no inaman taman iaawis, naba pupua tsaa ngali taxaa puua ngali gita. Gita na taxaa watwat ngali gita araraa, gita na adi abala iaawis, ma xa na xap man lokobel.

² Amuina di bula di baais taman abia inesaait mamainaang sin gita, malen mu sin xida no iaaiia bula oro sawe di tii alongmen ti xap tiltsomi di, amuina di tii xap taltaalnge sin ma di tii xap man etudim mii biexaal di ta sirawaa abia inesaait mamainaang.

³ Biaa gita ta taltaalnge sin, gita ba tsigaii abia iaawis malen mu Moroaa tii se paare.

“Biaa iaa tii ga xubatsi taman minagaa.

Di ba suk xap tsigaii nugu iaawis.”☆

A paare taman abala biaa ta se xosaraa no maarang araraa. Sin abia leng biaa tii axosngi xolkolmoxo ina inaman.

⁴ Asuk leng malen Moroaa a se paare taman nan apaasaalua ina leng lalon abala inaatel. *“Ma sin nan apaasaalua ina leng, Moroaa a iaawis sin xan no tinaxaa araraa.”*✠

⁵ Ma Moroaa a sebula paare, *“Di ba suk xap tsiga lalon nugu iaawis.”*✠

⁶ Balawaa no asen we, axaau tsaa ngali biexaa inaman di ba tsigaii abia iaawis asen bula we, biexaa inaman di ta alongmen abia inesaait araraa ta baais sin di ti, di tii xap pupua ngali tsigaii abia iaawis amuina di xap lolong amusili ia.

⁷ Biaabi Moroaa ga axilangi biexa leng, biao ta putsangi *“Talaawaa.”* A paare taman abala ti tsaa mil sin no Israel di ta poroklii abia xobel biil, sin abia leng tii asaaiti Dewit, sawe iaa ta sebula asaaiti gim xaal sin inaatel.

“Gim ta se alongmen inan talaawaa,

gim nangaam awatwati nagim no butsa.”✠

⁸ Gita atii we, Josua tii xap pupua ngali tali abia iaawis so ngali no inaman in Israel, amuina mil sin abia, Moroaa tii paare taman xa leng xaatsap biao naba ta tali iaawis sin di.

⁹ Amuina Moroaa a se paare taman abala, gita atii we a se tali tsaa abia Saabat iaawis ngali xan no inaman.

¹⁰ Oro nawe xa atsigalalon xan xobel ina iaawis Moroaa, naba iaawis bula sin xan no tinaxaa, malen mu Moroaa ta iaawis sin xan no tinaxaa.

¹¹ Biaabi gita na taxaa watwat ngali tsigalalon xobel ina iaawis, ngalibi naba xap xa na xol sin amusili xadi no puapua ina lolong tsaxa.

¹² Amuina xan totore Moroaa a tino malen xa tetel ta suk irom sin xan no papel ta lua. A riri tsiga pupua ngali exasen tanuaaga ma nantanua, ma putput ma xuna, ma a ininte sin no adodo ina butsa.

¹³ A xap xawas ina no maarang araraa Moroaa ta axosngi naba xuxii sin no matan. A lasi no maarang araraa malen ta axosngi tsaa no ma Moroaa naba ininte sin gita sin sen sal gita ta tino lalon.

Iesu ia unsausawit lapalaa

¹⁴ Biaabi amuina gita ta ie unsausawit lapalaa iwaa tii se laa lapalaa lalon balalangit, Iesu ia xan tsi Moroaa, biaabi gita na tigiri tilwatwat sin no maarang gita ta asaait leng taman we, gita taltaalnge.

¹⁵ Gita ie iexa unsausawit lapalaa iwaa ta pupua ngali saaen xida no waiwai ina xonkonon. Amuina ta se tsigaii no mat laxen xonkonon malen gita oro ngali ia tii xap xosaraa xa na-maang tsaxa.

¹⁶ Biaabi gita na xaalame taman tinaalnge sang muina xalkale ina amiimiilam ngalibi gita ba adi biirbirum ma tatanginai amiimiilam sin, ngalibi naba tiltsomi gita sin no leng ina muun.

5

Iesu Karisito xida unsausawit lapalaa

¹ Moroaa axanei no unsausawit lapalaa araraa, labatina no taamat ngali til axilangi no inaman ngali langaari laa sin Moroaa, ma ia unsausawit

lapalaa naba tali no tinabel ma tsutsungit laa sin Morooa, ngali xadi no namaang tsaxa no inaman.

² Iwaa unsausawit lapalaa na pupua ngali xosaraa adamisi no maarang ma naba ie biir-birum sin no inaman, biao di ta xap mager leng sin xan no sirsiir Morooa ma di ga xap atii, biao no maarang di ta xaa xoxosaraa ta xap tutiik no, amuina ia bula asaaen we, a malumlum no isuaan.

³ Sin abia muina ia na tali tsutsungit ngali xan no namaang tsaxa tsaa, ma ngali xadi no namaang tsaxa bula no inaman.

⁴ A xap xa naba pupua ngali adi abala mangmangle xa ngali tsap xa unsausawit lapalaa papan ia tsaa, naba pupua ngali adi biao mangmangle xa mu, nawe Morooa axilangi ia, malen mu ta axilangi Aron.

⁵ Sin abia uk sal, Karisito tii xap adi minaalam ngali tsap xa unsausawit lapalaa papan ia tsaa. Oro Morooa, iwaa ta paare ngali ia,

“Tu nugu tsi

Ma talaawaa iaa tsap num Mom.”☆

⁶ Ma lalon biexaa inesaait Morooa a paare,

“Tu iwaa unsausawit laaliu

lalon xan sal Melkisadek.”☆

⁷ Biao Iesu tii manman papan balan pula, tii sawit taman tineng ma no didinmat ma ga ningi awatwati Morooa, ngali na atoaa ia sin minet, ma tii ga alongmen ia amuina sin xan mangmangle xa.

⁸ Oro malen ia tii xan tsi Morooa, tii asasing ngali lolong amusili Morooa biao tii saanen abia sosong.

⁹ Mulina Morooa a sirawaa abia no sosong ngali taxaaturungi ia, ngali tsap untamtabiel ina atotoaa xa biao ta tigiri man laaliu, ngali di araraa, di na lolong amusili ia.

¹⁰ Morooa tii axanei ia ngali na tsap unsausawit lapalaa amusili xan sal Melkisadek.

Tilwatwat lalon tinaalnge

¹¹ A xudu no maarang bala ngali paare taman oro a lelep buxa ngali iaa ba tiltsomi gim ngali alengi abala no maarang amuina gim aliil buxa ngali asasing.

¹² Talaawaa, gim nii se tsap no unaasasing ina abala no maarang ta so oro gim muun ngali biexaal di na asingan gim sebula taman nanaaxuuk ina asasing ina xan totore Morooa. Gim malen no madalak biao di ta susus tsaa ma di ga xap pupua ngali ngani biexaa mat luxaal watwat.

¹³ Iwaa xa ta susus tsaa, a madalak tsaa: a xap mager leng sin no namaang ina inatutiik.

¹⁴ Oro no inaman di ta maatkel, di ngani luxaal watwat ma di ga tigiri lo asasing ngali di ba sen ininte we sin no maarang ta axaau ma morokon.

6

¹ Biaabi gita na papaalii abia nanaaxuuk ina asasing taman Karisito, ma gita na se masak sin xida sinaae sin ia ma gita na xap tigiri asasing taman puxisbal sin xida no namaang tsaxa ma tinaalnge lalon Morooa.

² Gita na atii no asasing ina axaxadaan ma taman muina ina aturung lima papan no untal-taalnge. Gita na atii bula we, no inaman di ba tapaas mula sin minet, ma di ba til lalon ininte laaliu.

³ Biaa nawe Morooa a sirawaa gita ba xosaraa weaatia.

⁴ Biexaa inaman di ba xap mula ngali puxisbal sebula. Biaa no inaman di se atii soina Morooa ti tsaa, ma di ga xonon no tinabel in balalangit, ma di ga se adi Nantanua Pat,

⁵ ma di ga xonon abia mamainaang sin xan totore Morooa ma di ga lasi abia xoror naba ta xaalame mil.

⁶ Nawe biaa mat inaman di taaltalu mula sin xadi tinaalnge, sin xadi taaltalu, di sebula ataxi-waa mulangen xan tsi Morooa ma di ga amangieli ia matan no inaman.

⁷ Morooa atubudaani pula, biaa langit ta xaa usangi pula ma ga atsapngen papaas, ma ga tiltsomi abia di, di ta tapkina abia pula biaa Morooa ta xaa atubudaani.

⁸ Biexaa inaman di malen abia pula ta se tsaxa, a tigiri atsapngen mu no xoxon biaa xa ta xap saan ngali ma Morooa a se taxaaturung ngali xororaa ma auki.

⁹ No turaaga so, biaa giem ta papaare sin gim weaatala, giem taltaalnge we no maarang asuk axaau buxa sin gim, ma biaa no maarang ta xaalame mii abia atotoaa.

¹⁰ Morooa atigiri tutiik ma naba xap adodolii num no tinaxaa axaau ma biaa titii gim tii se asen sin ia, malen gim tii se tiltsomi xan no inaman, ma gim tigiri lo tiltsomi di.

¹¹ Giem saan ngali gim xuxuuk gim na man watwat lalon nagim tinaalnge ma gim na xosaraa abala no, pupua sin xapkap ina nagim no tino, ngali asen we gim ba adi sawe gim ta liliis adamis lalon tinaalnge ngali.

¹² Gim na tilaamamil ngali gim na xap pelmet oro gim na atolomi abia di lalon tinaalnge ma man adamis ngali tapkina sawe tii se xubatsi.

Taalnge sin xan xuxubu Moroaa

¹³ Biao Moroaa tii xosaraa xan xuxubu sin Abaram Moroaa atii we, a xap xa bula na lot buxa ngen ia, ngali awatwati abia xuxubu, Moroaa ga puris taman iesan tsaa ngali awatwati sawe ta saan ngali xosaraa,

¹⁴ Moroaa tii xubatsi we, *"Taa ba atubudaani iu, ma iaa ba tali num xaa daan utmilmil."*[☆]

¹⁵ Abaram tii liliis adamis sin no daan miet ma tii ga adi abia maarang Moroaa tii xubatsi laa sin ia.

¹⁶ No inaman di ta saan ngali puris, di ba putsangi iesan aia xa ta lot buxa ngen di tsaa, ngali awatwati abia puris, ma ngali tilbanti no inemagaee araraa.

¹⁷ Sin abia uk sal, Moroaa tii ga xap pupua ngali putsu xan ngitngit ngali abia no inaman di tii adi abia xan xuxubu. Tii we na asen axaautsi we, naba xap tsilpuli ngali taxaawiti abia no ngitngit. Ngali naba pupua ngali aturung todomien xan puris laa sin xan xuxubu.

¹⁸ Moroaa a tali todomien xan xuxubu ma xan puris, ma xa ina delulu naba xap putsu, ma Moroaa naba xap pupua ngali daraxe lalon xan

xuxubu o puris; ga saan ngali gita na sol laa sangan ngali man axaau ma taxaariti abia liliis taman tinaalnge ta tali sin gita we naba suk anaai buxaai gita.

¹⁹ Gita ie liliis taman tinaalnge biao naba ta tiltsomi gita ngali tilwatwat ma til leiwaa. Gita pupua ngali tsiga laa lalon xan Xolot Pat Morooa tsaa xaamil ina taago,

²⁰ tiwaa Iesu tii tsiga laamuaan gita, ma tii ga adi xida xolot. Talaawaa, ia xida unsausawit lapalaa laaliu, lalon xan sal Melkisadek.

7

Unsausawit Melkisadek

¹ Melkisadek ia King in Salem ma xan unsausawit Morooa iwaa Belaba. Biao Abaram tii mula sin abia inesas, biao tii aiepatsaa abia no king, Melkisadek tii ga sabasue ma ga atubudaani ia.

² Ma Abaram ga tali axuuk ina sangaul ina xan no mat maarang araraa sin ia. Setauan, muina ina iesan “ia king ina inatutiik,” biao bula ia “king in Salem,” muina ina “ia king ina malina.”

³ A xap xa na atii xan mom o nagaa o xan matenbung o atiltsoli ina xan no leng ma laa pupua sin xan minet; malen ia xan tsi Morooa, a manman malen unsausawit laaliu.

⁴ Asuk axaau ngali gita na nan xilalaa xan sen xalkale lot Melkisadek. Xida mom Abaram tii tali axuuk ina sangaul sin ia, sin abia no mat maarang araraa tii paapok tsaxali no sin biao inesas.

⁵ Gita atii we xan lo Moses a paare we, xan no utmilmi Liwai, di ba tsap no unsausawit ngali

adi axuuk ina sangaul sin biexaa matenbung in Israel, biala xan no utmil mil Abaram bula.

⁶ Melkisadek a xap ina matenbung Liwai, oro adi axuuk ina sangaul sin Abaram ma ga atubudaani ia, biala tii adi xan no xuxubu Morooa.

⁷ A suk so we, iwaa xa tii tali tubudaan a lot buxa ngen iwaa xa ta adi no tubudaan.

⁸ No unsausawit biala di ba ta met, di ba adi axuuk ina sangaul sin no inaman in Israel, oro sin biexa papel Melkisadek a lot buxa amuina inaatel a paare we, a tino laaliu.

⁹ Gita ba paare weaatala, iwaa Liwai ta adi axuuk ina sangaul sin no inaman Israel, a tali abia axuuk sangaul sin Melkisadek biala ta malen Abaram ta tali axuuk ina sangaul sin Melkisadek,

¹⁰ amuina biala Melkisadek tii sabasuei Abaram, Liwai tii manman tsaa lalon xan pakpak Abaram.

Iesu ia a malen Melkisadek

¹¹ Biala no unsausawit ina xan matenbung Liwai, di taxaa amusili xan lo Morooa ngali no inaman in Israel. Oro biala no unsausawit, di xap xosaraa axaautsi no inaman ngali tsap tutiik araraa nan no matan Morooa. Nawe di nii pupua, mil biala no unsausawit di nii ba lo taktaxaa tsaa. Oro Morooa tii se axilangi iexa mat unsausawit a xap sin no Liwai ngali xosaraa xan tinaxaa, iwaa xa ta amusili xan sal Melkisadek ma a xap xan Aron.

¹² Nawe namaang ina axilangi xa unsausawit a putsi, biala lo bula, naba putsi.

¹³ Iwaa xa, Inaatel Pat ta paare taman, ia ina matenbung xaatsap, ma a xap xa ina abia

matenbung tii taxaa malen xa unsausawit papan ibe tsutsungit.

¹⁴ A suk leng we, Orong axaal sin matenbung Juda. Oro Moses tii xap paare taman abia no unsausawit di tii xaal sin abia matenbung.

¹⁵ Balawaa pukpuxis asuk leng buxa amuina iexa unsausawit xaatsap, malen Melkisadek, tii se tsap.

¹⁶ Iesu tii tsap unsausawit, a xap sin lo ina amumusili matenbung ina Liwai, oro sin xoror ina abia tino biao ta xap xa xapkap ina.

¹⁷ Inaatel Pat tii paare,
“Tu unsausawit laaliu
lalon xan sal Melkisadek.”[☆]

¹⁸ Aso, Morooa tii aturungi biao lo xabaar sin gelgel, amuina ta se malumlum ma tii ga xap taxaa.

¹⁹ Amuina xan lo Moses a xap pupua ngali xosaraa atutiki xawas. Oro talaawaa, gita ie xoror uul axaa lalon liliis adamis lalon tinaal-nge, ngali gita ba pupua ngali xaalame atataen Morooa.

²⁰ Biao Morooa tii axilangi Iesu, tii tiltsoxoti ia sin ta puris, tii xap xosaraa abala ngali biexaa unsausawit.

²¹ Oro tii tsap xa unsausawit biao Morooa tii xosaraa puris tii ga paare ngali ia,
“Orong tii se tali abala puris
ma naba xap laxei abia xuxubu,

‘Tu iwaa unsausawit laaliu.’”[☆]

²² Amuina Morooa tii axilangi ia taman abala puris, Iesu a pupua ngali tiltsoxoti abia xuxubu uul ta mamainaang.

²³ Xuduxudu ina biexaa unsausawit ina inatalil paina sal xabaar, oro minet tii tilkaali di ma di tii ga xap pupua ngali lo taktaxaa tsaa,

²⁴ oro Iesu a tino laaliu, ma naba lo taktaxaa laaliu malen xa unsausawit.

²⁵ Ngali naba pupua ngali atoa araraai no inaman, biao di ta xaalame sangan Morooa sin ia, amuina a tigiri tino ngali sawit ngali di.

²⁶ Iesu, iwaa unsausawit lapalaa, iwaa ta suk tutiik araraa, a xap xosaraa namaang tsaxa, a suk mixat araraa, a xap etaxa mii abia no untsaxa ngali xosaraa no namaang morokon, Morooa alet alabati ia xaale balalangit ma ia naba pupua ngali tiltsomi xida no muun.

²⁷ A xap malen biexaa no unsausawit lapalaa, tii xap tali no tsutsungit sin no leng xuxuuk, ngali xan no namaang tsaxa tsaa, ma mil ngali xadi namaang tsaxa no inaman. Tii tsutsungit a xuuk mu ngali xadi no namaang tsaxa araraa biao tii tali ia tsaa malen xa tsutsungit.

²⁸ Sin abala muina xan no lo Moses axilangi no unsausawit lapalaa; biao di ta malumlum, oro biao xan puris Morooa, biao tii amil papan lo, ga axilangi xan tsi malen xa unsausawit lapalaa, iwaa ta suk tutiik laaliu.

8

Unsausawit lapalaa ina xuxubu uul

¹ Muina senaara gita ta papaare taman abala: gita ie xida unsausawit lapalaa, iwaa Iesu ta xale sin lima mua ina xan muina xalkale Morooa tade balalangit.

² Ma xan inatalil malen xa unsausawit lapalaa sin abia Xolot Pat Buxa. Lalon abia anuenmoxo so biala Orong ta tumaraa, a xap taamat.

³ Morooa axilangi no unsausawit lapalaa ngali tali no tinabel ma tsutsungit. Sin abala muina, Iesu xida unsausawit lapalaa naba ie tinabel bula ngali tsutsungit.

⁴ Nawe nii manman tsaa tala nan balan pula, nii ba xap tsap xa unsausawit, amuina biexaa unsausawit se bala ngali tali tsutsungit amusili xan lo Moses.

⁵ Xadi inatalil malen no unsausawit lalon abia Xolot Pat Buxa, biala puapua ma maliip ina sawe ta manman balalangit. Biaabi Morooa tii ga ate-waai Moses biala tii tumaraa anuenmoxo, ma ga paare, *“Una tilaamamil ngali xosaraa no maarang araraa, amusili abia ngitngit, biala iaa tii asen sin iu, papan buk.”*☆

⁶ Oro inatalil Iesu tii adi, a suk axaau buxa ngen abia xadi tinaxaa no unsausawit, malen biala xuxubu ta we, ia unmalina ina, ma ga suk axaau buxa ngen abia xuxubu xabaar, ma ga axoxos papan xuxubu mamainaang.

⁷ Nawe nanaaxuuk ina xuxubu asuk mamainaang buxa, biala Morooa naba xap xosaraa xa nanaalua ina xuxubu.

⁸ Oro Morooa tii tatanginai no mamaet sin no inaman ma ga paare;

“Orong a paare, ‘Leng biala naba xaalame,
biala iaa ba ta xosaraa xa xuxubu uul
mii no inaman in Israel
ma no inaman in Juda.

⁹ Naba xap malen xuxubu in ti

☆ 8:5 8:5 Exo 25:40

iaa tii xosaraa mii xadi no iaaiiaa
Biaa iaa tii giwaa di sin no liman di
ma iaa ga laamuangen atsuulngi di xaal Igip;
Amuina di tii xap so sin nugu xuxubu
biaabi iaa ga taaltalu sin di.'

¹⁰ Orong a paare we, 'Balawaa xuxubu uul, biaa
iaa ba ta xosaraa
mii no inaman in Israel, sin abia leng so ina
iaa ba aturungi nugu no lo lalon xadi no adodo
ma iaa ba atalaa lalon xadi no butsa.
iaa ba tsap xadi Moroaa
ma di ba tsap nugu no inaman.

¹¹ Xa taamat naba xap asingan bula xaa mate-
naanua atataaen
o xa taamat, na xap paare ngali turumasen
ngali atii Orong.
Amuina di araraa di ba atii iaa
xaal sin abia di ta dokdok laa pupua sin biaa
di ta lot.

¹² Ma iaa ba adodolii xadi no namaang morokon
ma iaa ba xap adodomi bula xadi no na-
maang tsaxa.'"[☆]

¹³ Biaa Moroaa ta paare taman abala "xuxubu
uul," alengi we; biaa nanaaxuuk ina xuxubu a se
xabaar ma ga se xap xaka tinaxaa; ma dokdok mu
naba se maraamen.

9

Sal xabaar ina langaari

¹ Sin nanaaxuuk ina xuxubu, Moroaa tii tali no
sal ngali langaari laa sin, ma anuenmoxo ngali
langaari tala lalon abala xolkolmoxo ina inaman.

[☆] 8:12 8:12 Jer 31:31-34

² Xan no inaman Moroaa di tii atilngi abia anuenmoxo ngali abia tinaxaa. Biaa nanaaxuuk ina xabin lalon anuenmoxo, niaan tiltil ina no laam, biexa ibe taman no tsoki pat bula. Di putsangi abala xabin, Xolot Pat.

³ Mulina abia xabin, biexa taago biaa ta mamaxet a taxi u exasen nanaalua ina xabin, di putsangi Xolot Pat Buxa.

⁴ Lalon abia xabin, ibe tsutsungit biaa, di ta xosaraa taman goul, biaa no unsausawit di ta tuun axaii no tinabel tia. Biaa bokis ina xuxubu di suk xosaraa araraai taman goul o lalon abia bokis biexaa sobuk ta goul taman manaa lalon ma xan xudak Aron, ma xaat di ta atalaa no lo papan.

⁵ Papan baabaa ina bokis, no tserubim ina minaalam, a baaii abia no angelo ta lua, delu tsila malen tsilatsila ta xaal balalangit, di putsangi delulu tserubim. Xadelulu no paalpaal abaaii baabaa ina bokis xuxubu biaa xan axixila Moroaa ta asen xan biirbirum papan xan no inaman. Gita xap pupua ngali paare buxa taman talaawaa.

⁶ No unsausawit di tii se taxaa turungi no maarang araraa lalon abia anuenmoxo. Di lo tsi-gatsiga laa lalon abia nanaaxuuk ina xabin ngali xosaraa xadi no inatalil malen no unsausawit.

⁷ Oro unsausawit lapalaa mu, a tsiga a xuuk mu lalon abia nanaalua ina xabin, sin miet ta xuuk mu. A xaa tsiga laa taman koi tsutsungit ina dal mii ia, ga tali laa sin Moroaa ngali atsuraa ia, ngali na adodolii xan no namaang tsaxa tsaa, ma ngali xadi no namaang tsaxa no inaman, di ta xap atii sawe di ta xaa xoxosaraa, biaa ta suk tsaxa.

⁸ Iwaa Nantanua Pat a se asaait leng we, no inaman di ba xap pupua ngali tsigaii abia xan Xolot Pat so Morooa, nawe nanaaxuuk ina anuenmoxo a tiltil tsaa.

⁹ Balawaa totore puapua asen xan no inaman Morooa talaawaa sin abala no leng we, di tigiri lo tamtabiel taman no tsutsungit laa sin Morooa biao ta xap pupua ngali saali xadi no namaang tsaxa lalon xadi no adodo lalon xadi no butsa, di xaa saanen atsoti di tsaa sin xadi no namaang tsaxa.

¹⁰ Balawaa no tinabel ma tsutsungit mu taman no mat laxen luxaal ma daan, ma namaang ina sisil. Balawaa no mat namaang ina pakpak naba lo laalaa pupua sin Morooa naba ta atsapngen sal uul.

Xan dal Karisito

¹¹ Karisito tii se xaalame malen unsausawit lapalaa ina abala no tubudaan biao ta se manman talaawaa. Tii ga tsiga lalon abia anuenmoxo biao ta lot buxa ngen abia papan balan pula. Morooa a xosaraa abala anuenmoxo, a xap taamat toto a xosaraa, ma balawaa in balalangit.

¹² Tii tsiga laa lalon abia Xolot Pat balalangit sin ta tsutsungit taman xan dal tsaa, tsutsungit axuuk mu ngali no leng araraa. Tii xan dal tsaa, a xap xadi no dal no matauteng biao ta aleiwaai gita laaliu.

¹³ No lo ina xuxubu xabaar a paare we, biao no unsausawit di na adi xadi no dal no matauteng mii no pit ina no bulmakau uul, ngali naba xaaparen abia dal ma no pit papan no inaman ngali di ba tsap pat nan no matan Morooa, ngalibi di ba pupua ngali langaari laa sin Morooa.

14 Nawe aso we no unsausawit di ie xoror weaatia, xan dal Karisito a ie xoror buxa ngen di. Lalon xan xoror Nantanua Pat iwaa ta tino laaliu, Karisito a tali ia tsaa laa sin Morooa malen xa tsutsungit mamainaang. Xan dal a pupua ngali aleiwaa xida no namaang tsaxa biaa ta laamuangen gita laa sin minet, ngalibi gita ba langaari laa sin Morooa iwaa ta tino.

15 Ngali abala muina mu, Karisito ga tsap unmalina ngali abia xuxubu uul, ngalibi biaa di, Morooa ta ilei di, di ba tapkina abia xuxubu ta man laaliu. Karisito amet malen iliil ngali aleiwaai xa untutule. Aleiwaai xan no inaman sin xadi no namaang tsaxa, biaa di ta amumusili abia nanaaxuuk ina xuxubu.

16 Biaa xa ta atalaa xa sirsiir ngali saa naba ta tapkina xan no mat maarang, setauan sin xa naba ta tapkina no, di na asoi we, iwaa taamat ta xosaraa abia sirsiir a se met.

17 Biaa sirsiir naba ie xoror mu nawe iwaa xa ta xosaraa abia, a se met, biaa ta tino tsaa biaa sirsiir a xap xaka xoror, ma no inaman di ba xap pupua ngali xosaraa sawe ta paare taman.

18 Biaabi Morooa ga asingan Moses ngali tsutsungit taman no matauteng laa sin, ma Moses ga taxaa taman dal ina matauteng ngali atiltsoli nanaaxuuk ina xuxubu.

19 Tii ga tsap weaatala; Moses tii xoxoti laa sin no inaman in Israel, biaa no maarang araraa ina abia xuxubu amusili lo. Mil Moses ga adi dal ina no bulmakau ma no meme ga louxaa no lalon

daan o ga pis todomien laxen isop* mii no ulina sipsip ta tok ma ga iwaa nan dal ma daan ma ga xaaparen dal papan buk ina lo ma no inaman araraa.

²⁰ Ma ga paare weaatala, *“Balawaa dal a baraa abia xuxubu biao Morooa ta paare watwat ngali gita na taxaariti.”*✠

²¹ Sin abia uk sal, Moses tii xaaparen dal papan abia anuenmoxo ma no maarang di ta langlangaari taman.

²² A suk leng we, lo a sirawaa ngali no maarang araraa di ba amixati taman dal ina tsutsungit. Morooa naba pupua ngali adodolii no namaang tsaxa mu biao xan dal naba ta tamkabare malen tsutsungit biao iliil ina namaang tsaxa.

²³ Biao no maarang lalon anuenmoxo in balalangit aso no. Biao no maarang lalon anuenmoxo papan balan pula, biao no puapua mu ina no maarang in balalangit. Biao no maarang papan balan pula di amixati no taman dal ina no matauteng. Oro no maarang in balalangit di na amixati axaautsi no taman xa tsutsungit mamainaang ngen abala no.

²⁴ Amuina Karisito tii xap tsiga nan abia Xobel Pat Buxa, no inaman toto di tii xosaraa, biao tii patpatsen mu ina abia Xobel Pat Buxa, a xap, ia tsaa tii tsiga balalangit. Ma talaawaa ilei ta tiltil laamuaan Morooa, ga ningi ia ngali tiltsomi gita.

²⁵ Karisito tii xap lo tigiri tsutsungit tali ia tsaa malen unsausawit lapalaa, malen di ta tigiri tsiga

* **9:19 9:19** *isop* - Ie dokdok iwaa di ta taxaa taman sin leng ina Esliwaa ngali mirii dal ina sipsip papan matan mat. ✠ **9:20 9:20**
Exo 24:8

sin no miet xuxuuk araraa lalon abia Xobel Pat Buxa taman abia no dal ta xap xadi no tsaa.

²⁶ Nawe Karisito nii xosaraa semaarang di ta xoxosaraa, naba suk sosong sin no miet araraa, atiltsoli sin axoxos ina xolkolmoxo pupua talaawaa, Oro tii xaalame papan balan pula axuuk mu sin abia no xapkap ina no leng ngali sibilenli no namaang tsaxa sin xan tsutsungit tsaa.

²⁷ Moroaa adodo ngali no inaman di na met axuuk mu o mil Moroaa naba ininte sin di ngali xadi no namaang tsaxa.

²⁸ Sin abia uk sal, Karisito tii tsutsungit tali ia tsaa, axuuk mu malen tsutsungit laa sin Moroaa. Tii ga adi sosong ngali xadi no namaang tsaxa no daan inaman. Ma naba sebula mula nanaalua, oro a xap ngali saali xadi no namaang tsaxa no inaman, oro ngali tali atotoaa sin no inaman di ta liliis ngali ia.

10

Xan tsutsungit Karisito axuuk mu

¹ Biaa lo Moroaa tii tali sin no Jiu a malen puapua mu ina no tubudaan naba ta xaalame mil. Biaa no lo tii xap asen muina so ina abia no tubudaan ta tsaptsap talaawaa. Iwaa unsausawit a tali biaa uk tsutsungit sin no miet xuxuuk ngali no inaman, oro biaa, naba xap tiltsomi no inaman ngali tsap mixat pupua ngali langaari laa sin Moroaa.

² Nawe lo nii pupua ngali saali xadi no namaang tsaxa no inaman, biaa no unsausawit di ba pupua ngali iaawis sin tsutsungit tali no tinabel. Amuina biaa no unlanglangaari di nii se

amixati di axuuk mu, ma di nii xap bula saae
atsaxati di ngali xadi no namaang tsaxa.

³ Oro biao no tsutsungit di ta xosaraa no miet
papan miet a sebula asaait mulangen di taman
xadi no namaang tsaxa.

⁴ Sinsa biao dalan no bulmakau ma no meme a
xap pupua ngali saali no namaang tsaxa.

⁵ Biaabi Karisito ga xaalame lalon abala xolkol-
moxo ina inaman tii ga paare laa sin Moroaa:

“Tu xap saan ngali tsutsungit ma tinabel xaal sin
iaa,

Oro u se taxaaturungi biexa pakpak ngali iaa;

⁶ Biao di tii tuun axaii no tinabel ma no tinabel
ngali saali namaang tsaxa,

oro u tii xap taton taman abala no tsutsungit.

⁷ Mil iaa ga paare, ‘Moroaa, iaa tala ngali xosor
puaa num sirsiir,

malen mu abia di tii atatal taman iaa lalon
buk ina lo.”☆

⁸ Xan lo Moses a paare we, no inaman, di na tali
no tsutsungit. Biao Karisito ta paare weaatala,
*“U xap saan ngali no tsutsungit ma no tinabel
xaatsap, ma u ga xap taton sin no tsutsungit ina
no matauteng biao di ta axaii malen tinabel ngali
saali no namaang tsaxa.”*☆

⁹ *“Lolong, iaa se xaalame ngali xosor puaa num
sirsiir.”*☆ Ga saali nanaaxuuk ina xuxubu ngalibi
naba pupua ngali atiltsoli nanaalua ina xuxubu.

¹⁰ Sin xan sirsiir Moroaa, gita tii se tsap Pat lalon
tsutsungit ina xan pakpak Iesu Karisito axuuk

mu ma xan tsutsungit naba xap xosor mulangen bula.

¹¹ Ma no unsausawit araraa di tiltil sin no leng araraa sin xadi no tinaxaa laa sin Morooa, ngali tali tinabel sebula ma sebula biaa uk tsutsungit biaa ta xap pupua ngali sibilenli xadi no namaang tsaxa no inaman.

¹² Oro Karisito xida unsausawit lapalaa, iwaa ta tsutsungit tali abia tsutsungit ta xuuk mu, ngali sibilenli no namaang tsaxa laaliu, ma ga tsotso sin xan lima mua Morooa.

¹³ Ma talaawaa a tsotso liliis pupua sin xan no matenkorot, Morooa naba ta aturungi di malen xan niaan xutxutsiil.

¹⁴ Amuina sin xan tsutsungit ta xuuk mu, ga apati xan no inaman, ngali tsap tutiik laaliu.

¹⁵ Ma Nantanua Pat bula a paare leng sin gita taman abala no. Setauan a paare we:

¹⁶ “Balawaa se xuxubu iaa ba ta xosaraa mii di
Mulina abia no leng, Orong a paare we,
iaa ba aturungi nugu no lo lalon xadi no butsa
ma iaa ba atalaa no papan xadi no adodo.”☆

¹⁷ Orong a sebula paare,

“Taa ba xap bula adodomi

xadi no namaang tsaxa ma xadi no laklaxe
lo.”☆

¹⁸ Amuina Morooa tii se adodolii tsaa abia xida no namaang tsaxa, ga xap saan ngali gita na lo taktaxaa sin tsutsungit tsaa ngali abia no namaang tsaxa.

Gita na taxaa ma tilwatwat

¹⁹ Biaabi nugu no taamat, amuina gita ta pupua ngali tilwatwat lalon tinaalnge sin Morooa, gita pupua ngali tsiga laa lalon abia Xobel Pat Buxa sin xan dal Iesu.

²⁰ Iesu tii se tsalali abia sal uul ngali gita ba xaalame atataen Morooa, biao sal a tali tino sin gita mii Morooa. Ma ga tsalali abia taago ina abia Xobel Pat Buxa, sin xan tsutsungit biao tii tali abia xan pakpak tsaa,

²¹ ma amuina gita ta ie unsausawit lapalaa, patanginai Xan Anua Morooa,

²² gita na laa atataen Morooa taman abia butsa ta suk so araraa taman tinaalnge watwat, amuina gita se sisil taman dalan Iesu ma Morooa a se aleiwaai gita sin xida no adodo lalon xida no butsa ma ga se guraii gita taman abia daan ta mixat.

²³ Gita na tigiri taxaariiti abia liliis taman tinaalnge lalon Iesu malen gita ta paare we, gita na xap adodo xuduxudu, amuina iwaa xa ta se xubatsi asuk so araraa.

²⁴ Gita na anaai gita xuxuuk ngali titii no inaman ma ngali xosaraa no maarang ngali tiltsomi di.

²⁵ Gita na xap poroklii abia namaang ina tsap etudim malen biexaal di ta xoxosaraa, oro gita na watwat ngali anaai gita xuxuuk, sinxa xan leng Orong a se atat.

²⁶ Nawe gita lo xoxosaraa namaang tsaxa tsaa, biao gita se adi soina sinaae, a se xap xa tsutsungit bula ngali no namaang tsaxa,

²⁷ oro gita atii mu we, gita se liliis taman minataa ngali biao xan ininte ma biao xaraxin ie

naba ta auki xan no matenkorot Morooa.

²⁸ Saa ia ta laxei xan lo Moses, di ba sas amantei ia ma naba xap adi xa biirbirum nawe a lua o a tuul, di tiltsoxoti ngali paare leng taman xan namaang tsaxa.

²⁹ Gim na nanxilalaa we, xa naba alet sosong buxa nawe a palolii xan tsi Morooa. A adodo we, dalan Iesu a xap xaka watwat ma ga xap pupua ngali todomien ia laa sin Morooa ma ngali aleiwaai ia sin namaang tsaxa, a se paare tsaxa ngali Nantanua Pat, iwaa ta tali xan amiimiilam Morooa sin gita.

³⁰ Sinsa gita se atii we, Morooa a paare, *“Biaa xa ta xosaraa namaang tsaxa, iaa mu, iaa ba tali sosong sin di ma a xap xa bula.”*✧ Ma gim na atii sebula we Morooa tsaa a paare sin Moses, *“Orong naba ininte sin xan no inaman.”*✧

³¹ Biaa iwaa xa ta til laamuaan Morooa ngali naba ininte sin di, di ba suxa mula taman minataa.

³² Oro adodomi ti laamua, biaa gim tii adi abia xan laleng so Morooa, gim tii tilwatwat tsaa, biaa gim tii saen abia xaraxin sosong.

³³ Biexaa leng di xaa paare tsaxa ngali gim ma xosaraa atsaxati gim papan no matan no inaman araraa ma gim tiltsomi biexaa untaltaalnge bula ngali man wat lalon xadi no tinaalnge, biaa no inaman di ta paare tsaxa ma tsaapi gim malen di ta xosaraa atsaxati gim.

³⁴ Gim saen sosong mii abia di, di ta man lalon anua lodo ma gim ga taton sin biaa no inaman di ta pulaxi nagim no maarang, amuina gim suk atii

we xan no mat maarang axaau buxa Moroa bia ta liliis ngali gim ma naba ta man laaliu.

³⁵ Biaabi gim na xap iaawis sin taltaalnge sin Moroa talaawaa, amuina biao mat laxen tinaalnge naba tali abia xaraxin iliil.

³⁶ Gim na tigiri tilwatwat ngalibi biao gim ta se xosaraa araraai xan sirsiir Moroa, gim ba pupua ngali adi sawe tii se xubatsi tali sin gim.

³⁷ Sinsa propet Abakuk a paare lalon xan totore Moroa we,

“Nap dokdok mu, iwaa naba ta xaalame naba xaalame, naba xap aliil.

³⁸ Saa ia ta tigiri taltaalnge sin iaa, iaa ba putsangi ia untutiik.

Oro nawe xa a suxa mula taman minataa, iaa ba xap taton sin ia.”[☆]

³⁹ Giem xap ina abia inaman, di ta suxa mula taman minataa ngali amusili Moroa ma naba xosor atsoti di, oro biao di ta taltaalnge sin Moroa, naba atoa di.

11

Senaara abala tinaalnge?

¹ Sin tinaalnge mu, biao gim ba suk atii so no senaara gim ta liliis taman tinaalnge ngali no. Tinaalnge a xosaraa gita ngali atii so no maarang biao gita ta xap lasi no.

² Moroa a pa’ii xida no utmilmil ti laamua amuina di ta taltaalnge sin ia.

³ Amuina sin tinaalnge gita ga atii we, Moroa tii sen axosngi wenangen abia no xolkolmoxo. Tii

[☆] 10:38 10:38 Aba 2:3-4

paare mu o xan totore ga xosaraa no xolkolmoxo ma ga tsap, ngalibi sawe gim ta lasi Morooa ta axosngi, a xaal sin no maarang biaa gita ta xap pupua ngali lasi.

⁴ Sin xan tinaalnge Abel tii ga tsutsungit tali tinabel ta axaa buxa laa sin Morooa ngen xan tinabel Kein. Sin xan tinaalnge Abel mu, Morooa ga pa'ii ia malen xa untutiik. Morooa tsaa a pa'ii abia xan tinabel Abel, iwaa ta se met, oro sin xan tinaalnge, talaawaa tsaa a papaare sin gita.

⁵ Sin xan tinaalnge Enok, Morooa ga giwaa ia sin abala tino, biaabi tii ga xap saaen minet; ma di tii xap tatanginai ia amuina Morooa tii se giwaa ia. Sinsa setauan tsaa sin Morooa ta xap mager giwaa ia. Enok tii suk atatoni Morooa.

⁶ Ma nawe gita xap taalnge sin Morooa, gita ba suk xap pupua ngali atatoni Morooa, amuina saa ia ta xaalame sangan, na taltaalnge we Morooa a tino, ma naba tali iliil sin ia, iwaa ta tsatsel ngali ia.

⁷ Sin xan tinaalnge Noa, biaa Morooa tii ga atewaai ia taman no maarang ta xuxii naba ta tsap. Biaabi Noa ga xosaraa xaraxin mono ngali atoa xan matenaanua. Sin xan tinaalnge, tii ga atutali xolkolmoxo ina inaman ma ga tapkina inatutiik biaa ta xaal sin tinaalnge.

⁸ Sin xan tinaalnge Abaram, ga long amusili xan ililei Morooa ngali naba tapkina abia xobel mil, ma ga poroklii xan xobel ma ga laa nan abia xobel ta xap atii.

⁹ Sin xan tinaalnge sin Morooa, Abaram a laa lalon abia xobel Morooa ta xubu tali sin ma ga tino malen xa xibong lalon no anuen moxo,

malen Aisak ma Jakop, biala delulu tii tapkina bula mii ia, sin abia uk xuxubu sin Morooa.

¹⁰ Amuina Abaram a liliis taman tinaalnge ngali abia inaman laba taman atkale, iwaa untunumar mu, Morooa.

¹¹ Sin xan tinaalnge Abaram, tii taltaalnge sin Morooa we, naba pupua ngali atsapngen xa madalak sin tii se maas ma Sera tii xap pupua bula ngali taxaa tsi, oro amuina tii taltaalnge we Morooa asuk so sin, biala ta xosaraa sawe Morooa tii se xubatsi.

¹² Biaabi sin aila taamat ta xuuk, iwaa ta se maas buxa malen xa ta se met, tii tsap malen xa mom ina no daan utmilmil. Di ga xudu malen no xadaxada tade balalangit, ma di ga malen no xenken xuen biala gita ta xap pupua ngali xoxoti.

¹³ Balawaa no inaman di tii met lalon tinaalnge, di tii xap adi abia xuxubu Morooa ta xubatsi tali no sin di, oro di tii lasi no palpalaa tsaa ma di tii ga suei atatoni no. Di ga paare leng we, "Giem no xibong mu ma giem ga limlim mu papan abala balan pula."

¹⁴ Biala no inaman di ta paare weaatia, di alengi we: "Giem lo nanen tsaa ngali nagiem xa xobel labalaba tsaa."

¹⁵ Nawe di nii adodo tsaa ngali abia xobel, di tii poroklii, di nii se adodo tsaa ngali xa sal ngali mula.

¹⁶ Oro malen abia, di tii lo adodo tsaa ngali xa xobel labalaba axaau, biala in tade balalangit. Biaabi Morooa ga xap mangiel ngali di na putsangi ia xadi Morooa, a suk so we tii se taxaaturungi xadi xobel labalaba.

17 Sin xan tinaalnge Abaram, biaa Moroaa tii xonon ia ngali tsutsungit tali xan tsi, ila Aisak, laa sin Moroaa, iwaa tii se adi abia xan no xuxubu Moroaa. Tii suk taxaaturung mu, ngali tali xan tsi ta xuuk mu, malen xa tsutsungit laa sin Moroaa.

18 Ti tsaa biaa Sera ta xap mager taxaana Aisak, Moroaa tii se asaaiti Abaram tsaa, "Sin Aisak mu, num no utmilmil di ba tsap xudu malen nugu xuxubu."

19 Abaram a taalnge we Moroaa naba atapaasi Aisak sin minet ma sin abala sal, Moroaa tii tali mulangen Aisak sin ia.

20 Sin xan tinaalnge Aisak tii ga pupua ngali atubudaani Jakop ma Esau ngali xadelulu xalkale ngen talaa mil.

21 Sin xan tinaalnge Jakop biaa tii we na se met, ga atubudaani xan no tsi Josep ta lua. *"Ga sage putput papan xan xudak ngali langaari laa sin Moroaa."*☆

22 Sin xan tinaalnge Josep sin xapkap ina xan tino tii se atat, tii sebula paare alengi xan matenbung we, no Israel, di ba poroklii Igip tsaa sin xa leng ma ga asaaiti di ngali adi xan no tuen mii di ngali laa punami no nan xobel Moroaa tii xubatsi tali sin di.

23 Sin xadelulu tinaalnge xan mom ma nagaa Moses delulu ga axuina ia sin no uleng ta tuul mulina sin xan nagaa ta taxaana ia, amuina delulu lasi we iwaa tsi, amat mamainaang ma delulu ga xap mataa ngali laxei xan papaare watwat king.

²⁴ Sin xan tinaalnge Moses, biao ta se lot, tii palo ngali di ba putsangi ia malen xan tsi xan tsaxana king Paarao.

²⁵ Oro Moses tii xanei ngali saaen sosong mii xan no inaman Morooa, ngen ngali naba taton lalon namaang tsaxa biao ta xap man adis.

²⁶ Atii we ngali saaen sosong ina minangel ngali Mesaia, asuk lot buxa abia no xixiis ngen abia no tang in Igip, amuina a nanen laa talaa laamua ngali xan xixiis.

²⁷ Sin xan tinaalnge Moses, tii xap mataatinai xan minagaa king biao tii poroklii Igip, tii lo laalaa tsaa malen tii se lasi so ia, iwaa no inaman di ta xap lasi.

²⁸ Sin xan tinaalnge Moses, ga taxaaturungi abia luxaal ina Esliwaa ma di ga mirii no gelgel ina no matenmat taman dal ngalibi iwaa angelo ina minet naba xap sas amantei no tuua ina tsi in Israel.

²⁹ Sin xadi tinaalnge, no inaman di ga es tabaxi Laman Tok malen di eses mu papan pula ta pura: oro biao no inaman in Igip di ta xonon, di tii suk lian.

³⁰ Sin tinaalnge, biao no xuur ina xobel labalaba Jeriko asuk xol no lapula mil sin di tii se es ulti Jeriko sin no leng ta paasaalua.

³¹ Sin xan tinaalnge Reaap iwaa aina in nan sal tii xap met mii abia no untsaxa amuina tii suei atatoni no unxoxo in Israel.

³² Ma iaa ba lo asaaiti gim laa tsaa oro a xap nugu xa leng ngali paatinai ila Gideon, Barak, Samison, Jepite, Dewit, Samuel ma no propet,

³³ Sin xadi tinaalnge di ga pupua ngali aiepat-saa no maradaan ma di ga tiltsomi no inaman ngali adi abia ininte tutiik ma di tii se adi abia no xuxubu ma di ga pamli no ngutsina no laion.

³⁴ Sin xadi tinaalnge, di ga amantei no xaraxin ie suaamsuaam ma di pepaalen no barangutsina bainat. Ma di ga ie watwat xaal sin xadi maluaai ma di tsap no belaba lalon no maxil ma di ga xalelii no unmakmaxil ina biexa inaman labalaba.

³⁵ Morooa a tali mulangen tino sin no minet sin xadi no matenbung amuina sin xadi no tinaalnge. Biexaal di asosongi di ma di ga palo ngali papaalii abia xadi tinaalnge sin Morooa ngalibi di ba adi abia tinapaas mula lalon tino mamainaang.

³⁶ Biexaal di ta taalnge sin Morooa, di tsigaii no reret ma di ga tsaapi di, ma biexaal di rotsi di malen no xaus ma di ga aturungi di nan anua lodo.

³⁷ Di tuut amantei di, ma di ga soim di sin no xolot ta lua, di sas amantei di taman no bainat. Di augaugai di tsaataman no xilkil ina sipsip ma meme ma di ga es i'is. Di no muun was, ma no inaman di xosor atsaxati di ma di ga asosongi di.

³⁸ Xolkolmoxo ina inaman tii ngutsulen di ma tii ga xap axaa buxa sin abia no untaltaalnge ngali man labatina di. Di man galgalil lalon no xobel biil ma papan no buk, ma lalon no lia ma no mat lalon pula.

³⁹ Morooa a sirawaa abala no inaman araraa amuina sin xadi no tinaalnge sin ia. Oro di tii xap adi sawe tii xubatsi ngali di,

⁴⁰ amuina Morooa tii se ngiti no maarang biao

ta suk axaau buxa ngali gita, ngalibi di ba tsap maatkel arie mii gita.

12

Moroaa arongi xan no tsi

¹ Biaabi, amuina sin abia xaraxin malep ina tiltsoxoti ulti gita, gita na saali no sen maarang biao naba ta taxaariiti mulangen gita ma no namaang tsaxa biao ta laamuangen gita, ngalibi gita ba pupua ngali tigiri taxaa mii Iesu taman tinaalnge pupua sin xapkap ina xida no tino.

² Gita na tigiri amusili Iesu taman tinaalnge, amuina naba tiltsomi gita ngali taltaalnge so sin Moroaa. Amuina sin abia xaraxin pinaalam biao Moroaa ta xubatsi tali sin ia, biao tii tsigaii abia sosong no inaman di ta ataxiwaa papan tongol. Tii xap papaalii minangel ngali na tilbanti ia, oro talaawaa ilei se tsotso sin lima mua ina xan muina xalkale Moroaa.

³ Gim na adodomi senaara Iesu tii tsigaii ma ta adi abia no minagaa tsaxa sin no untsaxa, biaabi gim na xap papaalii namaang tsaxa na bibingi gim ma gim na suxa mula.

⁴ Oro sin nagim inesas mii namaang tsaxa, gim xap mager esas tsap sin abia xolot di ba ta sas amantei gim.

⁵ Asen parawe, gim se adodolii abia no totore inanaa Moroaa tii papaare sin gim malen xan no tsi?

“Nugu tsi u na longmien senaara Orong ta atutiki iu taman,
ma nawe Orong a imii iu, biao xan inanaa na xap bibingi iu.

6 Amuina Orong, a tigiri atutiki biao di ta titii buxaai di,
ma a xaa ririiti abia di, ta xaa sirawaa di malen xan no tsi.”☆

7 Gim na tilwatwat sin senaara ta asosongi gim amuina a malen xan ririit mom abia sin gim. Biao nagim no sosong asen we Morooa atutiki gim malen xan no tsi. No mom araraa di xaa ririiti xadi no tsi.

8 Morooa a tigiri xaa ririiti atutiki xan no tsi, ma nawe Morooa a xap atutiki gim, aleng weaatala, gim xap xan no tsi so.

9 Xida no mom ina abala balan pula, di xaa riiti atutiki gita, ma gita ga xa manglen di taman xadi no inanaa. Asuk mamainaang buxa ngali gita na adokdoki gita tsaa bula paina xida Mom balalangit ngalibi naba xosaraa gita ngali tino laaliu.

10 Biao xida no mom ina xolkolmoxo, di riit atutiki gita sin nan pu xolot ina leng ta pitpit mu malen di adodo we axaau; oro Morooa ariti atutiki gita ngali xida axaau, ngalibi gita ba exasen ma man mii sin xan patpat.

11 Nawe Morooa a riit a tutiik gita, gita xap saanen axaautsi gita taman abia inanaa, oro mil gita tataii mamainaang ina xoxosaraa sawe ta tutiik ma gita tatangina tino lalon malina, nawe gita adokdoki gita tsaa paina xan inanaa Morooa.

12 Biaabi gim na awatwati nagim no lima ma no putput ta waiwai.

13 Gim na tigiri eses lalon no sal tutiik ngalibi biao xadek ta waiwai naba xap tsaxa, oro naba tuo mula.

U na lolong amusili Morooa

¹⁴ Gim na xonon ngali man nan malina mii no inaman araraa, ma gim na xonon ngali tsiga lalon abia tino ta pat, amuina nawe gim xap manman lalon abala tino ta pat, gim ba xap lasi Orong.

¹⁵ Gim na suk tilaamamil sin gim ngali gim na xap taaltalu sin xan amiimiilam Morooa. Xa ina gim na xap tsap malen xa ie ta bobo ta tsik laa lapalaa ma ga xosaraa no mamaet ta xudu sin no inaman ma di ga xap mixat.

¹⁶ Gim na tilaamamil ngali gim na xap amusili no namaang tsaxa ina exus o gim na xap tsap xa untsaxa malen Esau iwaa ta xap manglen Morooa ma ga sune taman xan xalkale ina tuaa ina tsi, sin Jakop ngali koi luxaal.

¹⁷ Gim atii we mil, biao tii saan ngali tapkina xan no tubudaan xan mom, oro tii ga palolii, amuina tii xap pupua ngali puxutsi sawe tii se xosaraa biao tii lo teng ningningi xan mom ngali xan no tubudaan.

¹⁸ Biao gim tii xaalame sangan Morooa, gim tii xap xaalame sin xa buk biao ta xap pupua ngali taxaana, biao ta rar taman ie ma di ga lasi xaraxin lodo, mii xaraxin maal.

¹⁹ Gim bula gim tii xap alongen tengteng ina tail, o inan Morooa ta papaare, ngalibi biao inaman di ta alongmen, di tii ga mataa ma di ga ningi awatwati ia ngali na xap papaare bula sin di.

²⁰ Di tii xap pupua ngali sirawaa sawe Morooa tii asaait awatwati di ngali xosaraa. Morooa asaaiti di we, *“Nawe xa matauteng, o ne xa taamat*

a laa atataaen abia buk Sinai, gim na pidi amantei aia xa o iwaa matauteng."☆

²¹ Biaa nanen ina abia leng tii suk amataatinai buxaai Moses ma ga paare weaatala, *"Taa didiir taman minataa."*☆

²² Oro gim se xaalame papan buk Zaion biaa xan inaman laba iwaa Moroaa ta tino, biaa Jerusalem in balalangit mii xan no tausen ina tausen ina no angelo di ta xalkale etudim taman pinaalam.

²³ Gim se xaalame bula taman pinaalam ina xan matenaanua Moroaa sin xan tuaa ina tsi Moroaa, biaa di tii se atalaa tsaa no iesan di balalangit. Gim se xaalame sangan Moroaa iwaa unininte ngali inaman araraa. Axumuli gim atia, mii nagim no utmilmil araraa biaa tii se atutiki di.

²⁴ Gim se xaalame sin Iesu iwaa unmalina ina abia xuxubu uul ma laa sin abia xan dal ta xaaparen di taman. Balawaa dal asaait taman no maarang ta axaau buxa ngen biaa xan dal Abel ta paare taman.

²⁵ Gim na tilaamamil ngali gim na xap palo ngali lolong sin iwaa xa ta papaare sin gim, amuina Moroaa asosongi buxaai xida no utmilmil biaa di ta xap lolong sin Moses iwaa ta atewaai di papan balan pula. Gita ba suk alet sosong so nawe gita taaltalu sin Moroaa ta papaare sin gita xaal balalangit.

²⁶ Tengteng ina inan tii agiisgisi balan pula sin abia leng pan Buk Sinai, oro talaawaa a se paare taman xan xuxubu weaatala, *"Axuuk sebula, iaa*

ba xap agiisgisi mu balan pula, oro iaa ba agiisi balalangit bula."☆

²⁷ Talaawaa biaa Moroaa ta paare we, "Ax-uuk sebula," asen weaatala, biaa naba saali no maarang araraa lalon axoxos biaa tii se agiisgisi no, ngalibi biaa di, di ta xap agiisi no, naba man laaliu.

²⁸ Biaabi, gita na putsangi axaau, amuina gita se tsiili abia Maradaan biaa Moroaa ta xap agiisgisi. Gita na langaari laa sin Moroaa taman mangmangle ma minataa, biaa mat langlangaari, biaa Moroaa ta taton sin.

²⁹ Amuina gita atii we tii xosor atsoti xan no matenkorot taman ie suaamsuaam.☆

13

Namaang Moroaa ta saansili

¹ Gita, na tigiri etitii engen gita malen gita no masen turumasen.

² Gim na adodomi ngali suei atatoni no xibong ngali giwaa di laa tatan gim. Sin xoxosaraa abala, biexaa inaman di tii se suei atatoni no angelo laa tatan di, ma di tii ga xap atii.☆

³ Gim na adodomi bula abia di lalon anua lodo, malen nawe gim bula gim man lalon anua lodo mii di. Gim na adodomi biaa di, di ta alet sosong, malen nawe gim bula gim tii alet sosong mii di.

⁴ Gim araraa, gim na manglen abia xuxubu ina minaxis, ma biaa ibe ina minaxis na suk mixat, amuina Moroaa naba ininte sin abia di, di ta

matmatuul mii no aina o no taamat di ta xap maxis sin di.

⁵ Nagim tino na suk leiwaa sin namaang ina saansili buxaai xuxute, ma gim na taton taman senaara mu gim ta se pupua taman, amuina Morooa a paare weaatala,

“Taa ba xap papaalii gim
ma iaa ba xap poroklii gim.”☆

⁶ Ngalibi gita ba xap mataa ngali paare we,
“Iwaa Orong ia naba tiltsomi iaa, biaabi iaa ba xap mataa.

Naba xap xa na xosaraa xawas sin iaa.”☆

⁷ Gim na adodomi nagim no lalaamua biaa di tii baais taman xan inesaait Morooa laa sin gim. Gim na adodomi di tii sen tino we ma gim na atolomi xadi tinaalnge.

⁸ Xan tino Iesu Karisito a etuna xaal torongonol, talaawaa, ma naba etuna laaliu.

⁹ Gim na xap poroklii no inaman di na asingan gim taman no mat laxen asasing uul ta xap so. Asuk axaau ngali gita na adi watwat xaal sin xan amiimiilam Morooa ma a xap sin sawe gita ta ngani. Luxaal a xap tiltsomi gita lalon nantanuan gita.

¹⁰ Iesu ia iwaa xida tsutsungit. Biaa no unsau-sawit di ta taktaxaa lalon abia anuenmoxo, di xap pupua ngali exasen abia tsutsungit biaa Iesu ta xosaraa ngali gita.

¹¹ Unsausawit lapalaa ina no Jiu, atigiri adi dalan ina no matauteng laa nan abia Xolot Pat Buxa malen tsutsungit ngali namaang tsaxa, oro

xan pakpak matauteng di axaai tala panigaal ina xobel.

¹² Biaabi, Iesu bula tii ga saaen sosong panigaal ina matan mat ina inaman laba ngali xosaraa no inaman ngali tsap pat sin xan dal tsaa.

¹³ Gita na laa sangan Iesu talaa panigaal ina xobel ma gita na saaen abia minangel mii ia.

¹⁴ Sinsa, a xap xida xa inaman laba na man laaliu tala papan balan pula, oro gita lo nanen tsaa ngali abia inaman laba naba ta xaalame.

¹⁵ Biaabi gita na tigiri tali no pinpinis laa sin Moroaa malen xida tsutsungit laa sin Iesu, biao xida tinabel, no bulina gita biao tii pinis asen we; ia Orong.

¹⁶ Gim na adodomi ngali xosaraa mamainaang ma ngali exasen nagim no maarang mii biexaa inaman, sinso balawaa no mat tsutsungit ina tinabel atatoni Moroaa.

¹⁷ Gim na long amusili nagim no lalaamua ma gim na xosaraa sawe di ta paare taman, ma gim na manglen di, amuina di tigiri tilaamamil sin gim ma di ba tali xadi no inatalem sin Moroaa taman sawe di ta xoxosaraa ma papaare taman. Poroklii di na xosaraa abia taman taton ma a xap taman mamaet, amuina biao namaang naba xap axaau sin gim.

¹⁸ Gim na tigiri sausawit ngali giem. Giem suk atii we nagiem no adodo lalon nagiem no butsa a leiwaa amuina giem saan ngali xosaraa no maarang ta tutiik sin no sal araraa.

¹⁹ Iaa ga ningi awatwati gim ngali sawit laa sin Moroaa ngalibi naba tulen mulangen iaa isagaa xaalame sangan gim.

²⁰ Ngali iwaa Moroaa ina malina na atapaasi mulanginai xida Orong Iesu xaal nan minet, Iesu iwaa untilaamamil ina no sipsip, iwaa ta tali dalan tsaa ngali xosaraa biaa xuxubu naba ta man laaliu,

²¹ na taxaaturungi gim taman no daan na-maang axaau ngali gim ba xosor puua xan sirsiir. Iaa sawit ngali naba taxaa lalon xida no butsa, ngalibi gita ba xosaraa samaarang ta atatoni ia, sin Iesu Karisito iwaa gita ba ta aminaalami laaliu ma laaliu. Aso.

²² Nugu no taamat, iaa ningi awatwati gim ngali gim na alongen axaautsi sawe iaa ta anaai gim taman amuina sawe iaa ta atalaa laa sin gim a pitpit mu.

²³ Iaa we gim na atii we, xida taamat Timoti, di tii se aleiwaai nan anua lodo; Nawe a xaalame isagaa, iaa ba xaalame mii ia ngali le lasi gim.

²⁴ Gim na tali nagiem titii ma malina laa sin nagim no lalaamua ma laa bula sin xan no inaman Moroaa. Xida no taamat bula in Itali di tulen xadi titii ma malina laa sin gim.

²⁵ Xan amiimiilam Moroaa naba manman mii gim araraa.

Inesaait Mamainaang Laa Sin Notsi
The New Testament in the Notsi language of New
Ireland Province, Papua New Guinea

Copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Notsi)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-08-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Aug 2025 from source files dated 14 Aug 2025

601480e7-130d-5189-be42-9e43a92dbdde